Værd at opleve

1. **Tvorup Klitplantage** er Jyllands ældste klitplantage. Størstedelen af arealet er tilplantet i sidste halvdel af 1800-tallet, men her er også træer, som er 200 år gamle. Plantagen er omgivet af hav, landbrug og de fredede klitheder Vangså og Ålvand.
2. **Tvorup Sømærke** er en del af et system af pejlemærker, som blev opført for søfarten i 1884-85. Sømærkerne kaldes båker og har forskelligt udseende, så den søfarende kunne bestemme sin position. Sømærkerne er nu fredede.
3. **Thagaards Plantage** er anlagt i 1816 af sandflugtskommissær Laurits Thagaard som et forsøg på at dæmpe sandflugten. Forsøget var inspireret af tilplantninger på den midtjyske hede, og man såede rødgran og birk. Rødgran tåler ikke saltluften og birk må have læ for vestenvinden, så såningen blev opgivet efter få år. De omkringliggende plantager groede op og skabte læ for de overlevende træer i Thagaards Plantage.
4. **Tvorup Kirkeruin** af kirken, der fungerede indtil år 1794, hvor den blev nedlagt som følge af ødelæggende sandflugt. Kun få steder har den hærget så voldsomt som i Tvorup Sogn. De ældste beretninger er fra 1596, og i de følgende 200 år blev mange gårde flyttet, fordi både bygninger og marker blev ødelagt af sandflugten.
5. **Gryden** er en af 3 forsøgsplantninger i klitterne, som kammerherre H. C. Riegels anlagde i 1853-1861. Man anvendte bjergfyr, skovfyr, østrigsk fyr, sitkagran, ædelgran, bøg, eg og bævreasp. Forsøgene viste, at især bjergfyr kunne vokse i de magre klitter med fygende sand, og derfor begyndte man i 1870'erne at "rulle et bjergfyr-tæppe" ud over landskabet.
6. **Bøgsted Rende** betyder "Byggestedet ved renden". Før sandflugtens tid har der ifølge gamle beskrivelser været en vandmølle på stedet, og der må i hvert fald i dele af året have været store vandmængder i renden. I dag er det et yndet udflugtsmål for dagsture.
7. **Nationalparkcenter Thy** er placeret i bynære omgivelser midt i Nationalpark Thy - med indgang fra naturen og fra byen. Her kan du opleve en interaktiv udstilling, der leder dig videre mod de mange oplevelser i Thys enestående natur.

Velkommen til Tvorup Klitplantage

Tvorup Klitplantage er Jyllands ældste med træer, der er op til 200 år gamle. Plantagen afgrænses mod vest af klitter og klithede langs Vesthavet og mod nord af Vangså og Ålvand Klitheder.

Areal: 1.930 ha
Naturen: Bjergfyr skaber læ for ædelgran, skovfyr og rødgran. Her findes også bøg, bævrerasp og eg.
Dyreliv: I plantagen kan opleves både krondyr, dåvildt og et rigt fugleliv af bl.a. traner, bramgæs og stor regnspove.

Der er 7 mærkede vandreruter i plantagen. Nordsøstien, som i Thy er identisk med Vestkyststien Agger- Bulbjerg følger i store træk den gamle redningvej.

Du må cykle på veje og stier, som er egnet til en almindelig cykel. National Cykelrute nr. 1 går gennem området.

Din hund er velkommen og skal føres i snor. Nærmeste hundeskov er ved Faddersbøl syd for klitplantagen.

Fra p-pladsen syd for Boligvej er der anlagt en vandrerute på, som er tilpasset bevægelseshæmmede.

Der er en mountainbikerute fra p-pladsen syd for Boligvej på ca. 10 km. Sporet er egnet for nybegyndere.

Der findes en primitiv overnatningsplads med shelter, bålplads og muldtoilet i den sydvestlige ende af plantagen. Medbring selv vand.

Vest for Kystvejen i Tvorup Klitplantage er der fri teltning. Læs mere om fri teltning på nst.dk/friteltning.

Se hele den digitale naturguide til Tvorup Klitplantage på nst.dk/tvorup og find inspiration på udinaturen.dk

Naturstyrelsen

www.naturstyrelsen.dk
Tlf. 72 54 30 00

116-2025. Grafisk tilrettelægning og kort: Parabole. Fotos: Naturstyrelsen (forsiden, lyng) og Lars Gundersen (Bøgsted Rende, Tvorup Kirkeruin). Tryk: Stibo Complete A/S.

Naturstyrelsen

Tvorup Klitplantage

Oplev de store vidder i Tvorup Klitplantages barske landskab

Bøgsted Rende

Tvorup Klitplantage omgives mod vest af Vesterhavet, mod øst af landbrugsområder og blandt andet den udtørrede Sjørring Sø. Mod nord og syd findes de store fredede heder Vangså Klithede og Ålvand Klithede.

Landskabet er præget af store afblæsningsflader, som er de områder, sandet først har dækket og siden har flyttet sig fra igen, når blæsten har hjulpet det længere ind over land. De store afblæsningsflader brydes af enorme og fantastisk udseende klitformationer. I arealet vest for Kystvejen - blandt andet ved området Grubesig - har man ryddet dele af bevoksningen. Det betyder, at du fra vejen kan se ind over afblæsningsfladen og helt ud til Grubebakke, der er en af områdets mange parabelklitter.

Klithederne

Tvorup Klithede er sammen med de øvrige klitheder langs Vestkysten i Thy en væsentlig årsag til, at man i 2008 oprettede Nationalpark Thy.

Klithederne i nationalparken har status af EU-Habitatområde. Det betyder, at de indgår i et europæisk net af særligt beskyttede naturområder, der har betegnelsen Natura 2000. Natura 2000 består af to slags områder: Habitatområder og fuglebeskyttelsesområder. Habitatområder er levesteder for forskellige typer af natur samt dyr og planter. Fuglebeskyttelsesområder skal tilsvarende beskytte levesteder for bestemte fugle.

Lyng

På grund af de helt særlige vilkår, naturen har i klithederne, har Danmark en forpligtelse til at pleje og bevare dem. Klithederne trues blandt andet af tilgroning fra de omliggende plantager. I Natura2000-plejeplanerne er det fastlagt, hvordan natur bevarelsen i praksis skal foregå for det enkelte område. Man fjerner mindre dele af plantagerne for at genskabe klitheden, og de selvsåede træer på hederne bliver regelmæssigt ryddet. Vegetationen bliver også pletvist afgræsset eller afbrændt, og den naturlige vandstand skal genskabes ved at lukke grøfter.

Bekæmpelse af sandflugt

Sandflugtskommissær Lauritz Thagaard har lagt navn til Thagaards Plantage, som ligger i den nordlige del af Tvorup Klitplantage - lige vest for Kystvejen. Han var optaget af det sandflugtsproblem, som i lange perioder plagede Jyllands vestkyst.

Den seneste sandflugtsperiode fandt sted omkring 1450 til 1800. Den skyldtes dels et koldt og blæsende klima, som kaldtes 'Den lille Istid', dels at befolkningen drev rovdrift på det sparsomme plantedække, idet de høstede foder, brændsel og tagmateriale og lod husdyrene græsse frit i klitterne.

Kongen vedtog i 1539 foranstaltninger til bekæmpelse af sandflugten, og først i 1792 kom der en egentlig sandflugtslov. Alle klitsognes og tilgrænsende sognes beboere havde pligt til at deltage i klitdæmpningsarbejdet uden vederlag.

Tvorup Sogn, der lå meget tæt på havet, var det mest sandplagede sogne i Thy. Derfor var der hårdt brug for ekstra hænder, når sandflugten skulle bekæmpes. Så foruden borgere i Tvorup Sogn, blev borgere fra Sjørring, Tilsted, Kallerup, Skjoldborg og Stagstrup sogne tilkaldt for at give en hånd med i arbejdet.

Spor fra fortiden

Tvorup Kirke blev bygget tilbage i 1100-tallet som en romansk landsbykirke af granitsten. I flere hundrede år fungerede den som kirke for kystfolk på egnen. Her søgte man trøst hos Gud og sammenhold med sognets øvrige beboere. Sandflugten kostede imidlertid Tvorup dyrt, og antallet af borgere i sognet blev hurtigt færre.

Sandet ødelagde marker og dækkede huse og stalde med sand. Folket kæmpede gennem generationer mod sandet. I midten af 1700-tallet måtte sognet sande, og indbyggerne forlod stedet til fordel for egne længere inde i landet. I 1794 blev kirken nedlagt og en del af materialerne anvendt til reparation af nabokirken i Vang.

I dag er Tvorup Kirkeruin en idyllisk og fredfyldt plet. Rester af kirkemuren markerer kirkens omrids, og i græsset syd for kirken ligger resterne af den gamle kirkegård omgivet af resterne af det gamle kirkedige. Du kan stadig se konturerne af enkelte gravsteder.

Tvorup kirkeruin

Naturen i Tvorup Klitplantage forvaltes af Naturstyrelsen, og området er en del af Nationalpark Thy.
www.Nationalparkthy.dk

Signaturforklaring

- Offentlig vej
- Skovvej, motorkørsel tilladt
- Skovvej, motorkørsel ikke tilladt
- Stier/spor
- Dige
- Vækstgrænse
- Løvskov
- Nåleskov
- Overdrev
- Eng
- Kær
- Hede
- Klitter
- Strand (sandflade)
- Bebyggelse
- Have
- Ager
- Sø
- Skov, privatejet
- Hede, privatejet
- Kær, privatejet
- Klit, privatejet
- Omkringliggende område

- Parkering
- Hundeskov
- Toilet
- Bålplads / grill
- Primitiv overnatnings-plads med shelter
- Udsigtstårn
- Udsigtspunkt
- Mountainbike
- Lejrplads
- Campingplads
- Spisested
- Statsejet ejendom
- Privat ejendom
- Fuglebeskyttelses-område - færdsel ikke tilladt 1.4. - 15.7.

1ha 1000m 2000m

Vangså Klithede
Studebakke
Bremerholm Sande
Nystrup Klitplantage
Trapsandvej
Søvej
Tvorup hus
Stavkærvej
Keldingvig Sande
Vang
Boligvej
Råbjergkær Sande
Per Højersvej
Bøgsted Rende
Skibstedkiftvej
Råbjergkærvej
Lobelievej
Tvorupvej
Tvorup Hul
Tvorup Kirkeruin
Thisted →
Grube-bakke
Grubevænde
Glyne-bakke
Redningsvejen
Hotelvej
Horbevej
Tvorup Klitplantage
Jens-bakke
Klæmsande
Per Ralf
Trænevej
Hovvej
Lervejen
Egebaksandevej
Færgegård Sig
Lyngvej
Egebaksand
Nationalpark-center
Hawblink
Nordsøvej
Fiskervej
Nørre Vorupør
Vesterhavsgade
Vorupør kirke
Bredkærvej
Kystvejen
Ålvand Klithede
Fuglebeskyttelsesområde - færdsel ikke tilladt 1.4. - 15.7.
SønderVorupør
Bækvej
Agger ←
Vorupørvej
Førby Sø
Faddersbøl mølle
Stenbjergvej
Hundborg

- Vestkystruten cykelrute
- Vestkyststiens vandrerute
- 1 Grubebakke ruten 5,0 km
- 2 Thagårds ruten 3,5 km
- 3 Fra Trapsandvej 4,5 km
- 4 Bøgsted Rende ruten 2,3 km
- 5 Bøgsted Rende ruten 5,0 km
- 6 Fra Egebaksandevej 1,6 km
- 7 Fra Egebaksandevej 2,4 km
- 8 Rute ved Boligvej 0,9 km